

Cultura material, patrimoni i comunicació científica - 2020/2021

Codi: 42281

ECTS: 15

Titulació: Màster Interuniversitari en Història de la Ciència: Ciència, Història i Societat

Tipus i semestre: OT, 1S

Coordinador: Carlos Tabernero carlos.tabernero@uab.cat UAB

Equip docent: Carlos Acosta geo_acosta@hotmail.com UAB

Miquel Carandell miquel.carandell@uab.cat UAB

Michele Catanzaro catanzaro.michele@gmail.com

Oliver Hochadel oliver.hochadel@imf.csic.es CSIC

Pepe Pardo ppardo@bicat.csic.es CSIC

Antoni Roca-Rosell Antoni.Roca-Rosell@upc.edu UPC

Alfons Zarzoso alfons.zarzoso@uab.cat MHMC

Lloc i horari: Dimarts i dijous, 15.00h–18.00h, diferent llocs (vegeu continguts).

Presentació

El mòdul planteja una visió crítica i rigorosa de la comunicació científica i la seva història a partir de la mirada als espais on aquest coneixement es produeix, i a la materialitat i a tots el actors que intervenen en la seva circulació. Les fàbriques del coneixement científic i de la seva comunicació esdevenen així objectes d'anàlisi. Espais, mitjans, objectes i actors posen de manifest la relació de la ciència —entesa com un procés dinàmic, d'interacció mútua, de graduació de discursos, sense una separació nítida entre els experts i els no-experts— amb els seus públics. Amb aquesta premissa, el mòdul pren com a primera referència explicativa el context històric local de Barcelona o de Catalunya, des d'on es mostra la possibilitat de construir o explicar una història de la ciència culturalment complexa.

El mòdul és obligatori per a aquells alumnes que volen fer M4 o Pràcticum amb una orientació professionalitzadora. D'aquesta manera, M3 és la base per a la realització d'unes pràctiques professionals en entorns laborals que treballen amb el patrimoni i la comunicació científiques. No obstant això, els alumnes de M3-M4 també tenen la possibilitat de realitzar una tesi doctoral.

Objectius generals

- Desenvolupar, analitzar, aplicar i entendre el coneixement històric de la ciència en aquells àmbits que tenen relació amb la comunicació i la cultura material de la ciència.
- Desenvolupar una narrativa històrica original i interdisciplinària, que integri la cultura humanística i la científica.

Continguts 2020/2021

Data	Tema	Docent
22/9/20	1. Presentació del mòdul <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT
29/9/20	2. Introducció (1): espais, patrimoni, cultura material i comunicació: in situ <i>Carrers de Barcelona</i>	MQ
1/10/20	3. Introducció (2): espais, patrimoni, cultura material i comunicació: marcs teòrics <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT
6/10/20	4. Gabinets i llibreries a la República de les Lletres <i>Gabinet Salvador, Jardí Botànic de Barcelona</i>	PP
8/10/20	5. Teatres anatòmics: ciència i espectacle <i>Teatre Anatòmic, Reial Acadèmia de Medicina</i>	PP
13/10/20	6. Catedrals de ciència: del museu de ciències al centre de ciència <i>Parc de la Ciutadella / Museu de Ciències Naturals de Barcelona</i>	PP, OH
15/10/20	7. Els públics de la ciència a la Il·lustració <i>Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona</i>	OH
20/10/20	8. Enginyeria i societat a la Barcelona del segle XIX <i>Aula 28.8, Esc. Tèc. Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona</i>	TR
22/10/20	9. Museus de la Tècnica i patrimoni industrial <i>Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, Terrassa, 15:30h</i>	TR
27/10/20	10. Els orígens de la RACAB: per una ciència útil <i>Reial Acadèmica de Ciències i Arts de Barcelona, 16h</i>	TR
29/10/20	11. Mirar el cel: astronomia i meteorologia (ss. XIX-XX) <i>Observatori Fabra, RACAB, 15:30h–18:30h</i>	TR
3/11/20	12. Ciències museològiques i artefactes <i>Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, Terrassa</i>	AZ
10/11/20	13. El patrimoni científic i les exposicions avui <i>Cosmocaixa</i>	AZ
12/11/20	14. XVI Trobada SCHCT <i>Online</i>	
17/11/20	15. Publicitat i ciència <i>Museu d'Art de Cerdanyola</i>	AZ
19/11/20	16. Clíniques i hospitals: medicina, arquitectura i ciutat <i>Hospital de Sant Pau</i>	AZ
24/11/20	17. Ciències naturals, patrimoni i identitat (1) <i>Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont</i>	CA
26/11/20	18. Ciència i art: de Turner a Banksy i més enllà <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT
1/12/20	19. Ciències naturals, patrimoni i identitat (2) <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CA
3/12/20	20. Periodisme científic avui <i>Facultat de Filosofia, UB (Raval)</i>	MC
10/12/20	21. Ciència, literatura, premsa i còmics (ss. XIX-XXI) <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT
15/12/20	22. Taller sobre gestió de patrimoni científic / presentació i preparació ressenya 2 <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CA
7/01/21	23. Ciència i ràdio <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT
12/01/21	24. Ciència i televisió <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT
14/01/21	25. Ciència i cinema <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT
19/01/21	26. Ciència i tecnologies de la comunicació <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT

21/01/21	27. Proposta i discussió d'assaigs <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT
26/01/21	28. Discussió d'assaigs. <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT
28/01/21	29. Síntesi i cloenda del mòdul <i>Unitat d'Història de la Medicina, Facultat de Medicina UAB</i>	CT

Metodologia

Les sessions del mòdul tenen un caràcter geogràfic, cronològic i temàtic singular, de manera que és el conjunt el que dóna consistència i unitat. A partir de la diversitat de sessions i de professorat, el mòdul contempla com a denominador comú **la conjunció equilibrada entre dos tipologies docents: l'exposició oral i el contacte amb les fonts, els objectes i els espais**. És per això que les sessions tenen un caràcter itinerant, on es visiten molt diferents espais de ciència, o bé poden tenir un component metodològic pràctic, de taller, en el qual els estudiants tindran contacte amb diverses fonts primàries i objectes d'estudi.

En cas que les activitats i proves de l'assignatura no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de TEAMS, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Avaluació

L'avaluació del mòdul contempla diversos aspectes, entre els quals l'assistència i la participació activa a totes les sessions és fonamental. A més, s'exigeix la lectura obligatòria, al llarg de tot el mòdul, de tres llibres, de fàcil lectura, que serveixen com a instrument de canalització de lectures més especialitzades i, per tant també, de facilitació en la comprensió dels grans temes (vegeu bibliografia). A partir d'aquestes lectures obligatòries, M3 contempla l'execució de diverses proves escrites:

- Elaboració de **tres breus ressenyes**, una per cada bloc temàtic: **espais, patrimoni i comunicació**. L'alumne haurà d'analitzar qüestions plantejades i explorades a les sessions. Aquestes ressenyes tindran una extensió màxima de 800 paraules i hauran de ser lliurades el 27 de novembre i el 18 de desembre de 2020, i el 4 de febrer de 2021, respectivament. Aquestes petites ressenyes tenen com a objectiu afegit esdevenir el material bàsic i complementari amb el qual construir l'assaig de síntesi.
- **Presentació oral de la ressenya sobre patrimoni** en el taller sobre gestió de patrimoni científic (15 de desembre de 2020).
- Elaboració de l'**assaig de síntesi**, a partir del marc teòric general i centrant-se en casos tractats o relacionats amb un dels blocs temàtics. Aquest assaig tindrà una extensió màxima de 3.000 paraules i s'articularà a partir de qüestions-guia que s'indicaran en començar el mòdul. La data límit per al lliurament d'aquest assaig serà el 4 de febrer de 2021.

Lectures obligatòries

Burke, Peter (2000). *Historia social del conocimiento* (Barcelona: Paidós, 2002).

Nieto-Galan, Agustí. *Los públicos de la ciencia. Expertos y profanos a través de la historia* (Marcial Pons, 2011).

Thompson, John B. (1995). *Los media y la modernidad: una teoría de los medios de comunicación* (Barcelona: Paidós, 2007).

A banda d'aquestes referències bibliogràfiques, els estudiants disposen de lectures complementàries, no obligatòries, que podran ser comentades de manera específica a cadascuna de les sessions. La bibliografia corresponent a cada sessió o conjunt de sessions s'indicarà a través del campus virtual.